

**ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
РИНКОВИХ ВІДНОСИН»**

ЗАТВЕРДЖЕНО:

Вченою радою Київського університету
ринкових відносин

протокол №

від "14" квітня 2021 року

Голова Вченої ради

І.В. Черевань

**ПРОГРАМА ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
ДЛЯ ОСІБ, ЯКІ ВСТУПАЮТЬ ДЛЯ НАВЧАННЯ НА ДРУГОМУ РІВНІ
ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ
072 «ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ»**

1. Пояснювальна записка

Успішне функціонування будь-якої галузі діяльності, окремих підприємств не може здійснюватись без кваліфікованих, з високим потенціалом фундаментальних знань фахівців в області фінансів.

Вступні випробування на навчання за другим рівнем вищої освіти зі спеціальності «Фінанси, банківська справа та страхування» проводяться в письмовій формі з використанням тестових технологій.

Мета і завдання іспиту: перевірка сталості, якості та гнучкості знань та навичок вступників з фінансів, виявлення, вимір та оцінювання теоретичних знань, умінь та навичок використання теоретичних знань при вирішуванні тестових задач з загальної теорії фінансів, фінансового менеджменту, фінансів господарюючих суб'єктів, податкової системи, страхових послуг, фінансового аналізу та фінансового ринку. Екзаменаційні білети фахових вступних випробувань, затверджуються на засіданні кафедри і містять тестові завдання .

Програма вступних випробувань охоплює тестові завдання з фахових дисциплін «Фінанси», «Страхування», «Податкова система», «Фінансова діяльність суб'єктів господарювання».

Під час вирішення тестових завдань студенти використовують отримані під час навчання знання, практичний досвід та знання отримані шляхом самоосвіти.

Фахові вступні випробування для вступників проводяться у термін, затверджений наказом ректора.

ОПИС ОСНОВНИХ РОЗДІЛІВ ТА ЇХ КОРОТКИЙ ЗМІСТ

1. Сутність фінансів, їх функції і роль

Предмет науки про фінанси. Фінанси - специфічна форма суспільних відносин. Об'єктивні передумови виникнення і розвитку фінансів. Фінанси як економічна, вартісна, розподільна, історична категорія. Специфічні ознаки фінансів, їх суспільне призначення. Фінансові ресурси як матеріальні носії фінансових відносин.

Фінансові категорії як форма наукового пізнання сутності фінансових відносин. Прості і складні фінансові категорії. Взаємозв'язок фінансів з іншими економічними категоріями.

Функції фінансів як виявлення суттєвих ознак, властивостей і суспільного призначення фінансів. Розподільна функція, її зміст. Об'єкти і суб'єкти розподілу і перерозподілу вартості суспільного продукту. Контрольна функція. Фінансова інформація та її роль у реалізації контрольної функції. Взаємозв'язок розподільної і контрольної функцій. Дискусійні питання щодо функцій фінансів.

Вплив фінансів на розвиток суспільного виробництва. Фінансове забезпечення відтворювального процесу. Форми фінансового забезпечення.

Фінансове регулювання і фінансове стимулювання економічних і

соціальних процесів. Підвищення ролі фінансів в умовах переходу до ринкових відносин.

2. Фінансова система

Поняття фінансової системи і теоретичні основи її побудови. Структура фінансової системи. Сфери та ланки фінансових відносин, їх характеристика. Взаємовідносини між окремими сферами та ланками фінансової системи.

Правові та організаційні основи фінансової системи. Державне регулювання фінансових відносин. Функції Президента, законодавчих і виконавчих органів державної влади щодо загального управління фінансовими потоками. Оперативне управління фінансовою системою. Управлінські функції Міністерства фінансів і його регіональних управлінь і відділів, Контрольно-ревізійної служби, Державної податкової адміністрації, Державного казначейства, Рахункової палати, Пенсійного фонду, Національного банку України, Міжбанківської валютної біржі, Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку. Розмежування функцій між управлінськими фінансовими установами.

Роль фінансової системи держави у забезпеченні умов економічного зростання.

3. Фінансова політика

Фінансова політика - складова економічної і соціальної політики держави. Складові фінансової політики. Завдання і принципи фінансової політики. Стратегія і тактика фінансової політики.

Фінансова політика в умовах фінансової кризи. Стабілізація фінансового стану в Україні та шляхи її забезпечення.

4. Фінансовий механізм

Фінансовий механізм як сукупність форм і методів організації фінансових відносин. Взаємодія фінансового механізму з господарським механізмом і фінансовою політикою. Складові елементи фінансового механізму.

Фінансове планування і прогнозування: суть, принципи, методи, завдання. Система фінансових планів, їх характеристика. Зведене фінансове планування. Баланс фінансових ресурсів і витрат держави.

Фінансовий контроль. Зміст фінансового контролю, його призначення. Види, форми і методи фінансового контролю. Фінансовий аудит як незалежний фінансовий контроль. Суб'єкти фінансового контролю в Україні, їх функції.

Фінансові норми і нормативи; фінансові ліміти і резерви; фінансові стимули і санкції, їх використання для активізації економічного зростання й підвищення суспільного добробуту.

5. Фінанси домогосподарств

Економічна сутність фінансів домогосподарств. Функції фінансів

домогосподарств. Роль домогосподарств у фінансово-економічній системі держави.

Доходи домогосподарств: сутність, механізми утворення.

Видатки домогосподарств: поняття, напрями витрачання.

Баланс доходів та видатків домогосподарств. Заощадження домогосподарств.

6. Фінанси суб'єктів господарювання

Сутність фінансів господарських суб'єктів і принципи їх організації. Грошові надходження від діяльності підприємств, їх склад і економічна характеристика. Валовий і чистий дохід. Загальний і чистий прибуток. Класифікація доходів і видатків. Фінансові ресурси. Власні і залучені грошові кошти.

Особливості фінансів підприємств різних організаційно-правових форм. Джерела формування і напрямки використання фінансових ресурсів комерційних підприємств державної і недержавної форм власності. Взаємовідносини підприємницьких структур із бюджетом і цільовими державними фондами. Вплив галузевих факторів на організацію фінансів підприємств.

Фінанси бюджетних установ. Кошторисне фінансування, його зміст і принципи. Неприбуткова діяльність громадських формувань і добродійних фондів.

Управління процесами формування і використання фінансових ресурсів господарських суб'єктів. Розроблення балансів грошових потоків і прогнозування фінансових результатів.

7. Державні фінанси

Поняття публічного фінансового господарства і державних фінансів. Склад і структура державних фінансів, характеристика їх грошових потоків.

Державні доходи і державні витрати - основоположні категорії державних фінансів. Фінансові ресурси держави. Джерела формування державних доходів, фактори їх зростання. Державні витрати на задоволення суспільних благ і послуг.

Система державних фінансів за їх ієрархічним рівнем - загальнодержавні і місцеві фінанси.

Державні фінанси як інструмент регулювання економіки. Кейнсіанська бюджетна політика стабілізації економіки і стимулювання економічного зростання. Зміна економічних доктрин «економіки попиту» на «економіку пропонування» та її вплив на фінансові методи державного регулювання економічних процесів.

Проблеми державних фінансів у період ринкової трансформації економіки. Криза державних фінансів і шляхи фінансової стабілізації. Менеджмент державних фінансів.

Економічна сутність доходів і видатків бюджету. Форми їх прояву і матеріальне втілення. Загальний і спеціальний фонди державного бюджету.

Класифікація бюджетних доходів. Джерела формування бюджетних доходів. Форми і методи мобілізації грошових коштів у бюджет.

Податкові і неподаткові надходження, їх склад і структура. Офіційні трансферти.

Видатки державного бюджету, їх класифікація. Основні напрямки використання бюджетних коштів. Поточні та капітальні видатки. Витрати державного бюджету на соціальний захист населення. Склад і структура витрат державного бюджету в соціально-культурній сфері. Фінансування науки. Витрати державного бюджету на фінансову підтримку економіки. Витрати на оборону і державне управління.

Бюджетне фінансування. Форми бюджетного фінансування.

Бюджетний дефіцит. Поняття і причини виникнення. Стійкий і тимчасовий бюджетний дефіцит. Методи розрахунку бюджетного дефіциту. Проблеми скорочення і можливі джерела покриття бюджетного дефіциту.

8. Бюджет і бюджетна система

Бюджет як економічна і правова категорія. Місце і значення бюджету в загальній системі фінансових відносин. Розподільна і контрольна функція бюджету. Бюджетний механізм фінансового регулювання і посилення його конструктивного впливу на реалізацію стратегії економічного і соціального розвитку України.

Бюджетна система: поняття і принципи побудови. Критерії розмежування доходів і видатків між ланками бюджетної системи. Міжбюджетні відносини. Регулювання міжбюджетних відносин. Міжбюджетні трансферти. Види міжбюджетних трансфертів. Фінансові нормативи бюджетної забезпеченості та їх використання для визначення розподілу міжбюджетних трансфертів. Порядок надання міжбюджетних трансфертів.

Бюджетний процес. Поняття бюджетного процесу і його складові етапи. Організаційні засади бюджетного планування. Порядок складання, розгляду і затвердження проектів державного і місцевих бюджетів. Виконання бюджетів за доходами і видатками. Секвестр бюджету. Захищені статті видатків бюджету.

Казначейська система виконання державного і місцевих бюджетів.

Бюджетні права державних органів законодавчої і виконавчої влади.

9. Місцеві фінанси

Сутність місцевих фінансів, їх склад і роль у здійсненні політики зміцнення економічної самостійності адміністративно-територіальних формувань.

Фінансові ресурси місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування. Склад доходів місцевих бюджетів. Закріплені доходи. Роль місцевих податків і зборів у формуванні доходів місцевих бюджетів. Загальний і спеціальний фонди місцевих бюджетів.

Видатки місцевих бюджетів. Обов'язкові видатки і видатки на

реалізацію делегованих центральною владою повноважень. Соціальна спрямованість видаткової частини місцевих бюджетів. Фінансування місцевого господарства.

Бюджет розвитку місцевих бюджетів. Позички місцевим бюджетам. Обслуговування боргу місцевих рад.

Зміцнення фінансової незалежності місцевого самоврядування в Україні.

10. Державний кредит і державний борг

Економічна сутність державного кредиту, його роль у формуванні додаткових фінансових ресурсів держави і покритті бюджетного дефіциту. Відмінність державного кредиту від банківського.

Види державного кредиту. Внутрішній і зовнішній державний кредит. Розвиток міжнародного й умовного державного кредиту.

Форми внутрішнього державного кредиту. Державні позики, їх види. Класифікація державних внутрішніх позик. Обернення частини вкладів населення у державний кредит. Залучення коштів загальнодержавного позикового фонду. Казначейські позики. Гарантовані позики як форма умовного державного кредиту.

Форми зовнішнього державного кредиту. Державні зовнішні позики. Позики міжнародних фінансових організацій. Міжурядові позики, зовнішні банківські кредити, їх значення у фінансовій підтримці України.

Державний борг. Види державного боргу. Структура державного боргу, механізм його формування.

Боргова залежність держави, її критичний рівень. Вплив державного боргу на фінансовий стан держави.

Управління державним боргом і його обслуговування.

11. Страхування і страховий ринок

Економічна необхідність і роль страхування в забезпеченні безперервності суспільного виробництва. Особливості фінансових відносин у сфері страхування. Функції страхування.

Суб'єкти страхових відносин: страховик, страхувальник, застрахований отримувач.

Форми і методи страхового захисту. Система страхових фондів.

Класифікація страхування за об'єктами і за ознакою ризику. Принципи обов'язкового і добровільного страхування.

Страхування майна юридичних і фізичних осіб, його види і форми.

Страхування кредитних і фінансових ризиків. Економічна необхідність, значення і види. Умови страхування кредитних і фінансових ризиків.

Особисте страхування, його сутність і значення в забезпеченні соціального захисту громадян. Види особистого обов'язкового і добровільного страхування.

Перестраховування. Необхідність і роль перестраховування в забезпеченні сталості страхових операцій.

Доходи і витрати страховика. Страхові платежі як основне джерело доходів страховика. Витрати на виплату страхового відшкодування і страхових сум, відрахування в запасні і резервні фонди.

Фінансові результати страхових операцій, їх рентабельність. Прибуток страхових організацій, його розподіл і використання.

Страховий ринок. Поняття страхового ринку і його організаційна структура. Учасники страхового ринку. Організаційні форми існування страхових компаній.

Державний нагляд за страховою діяльністю в Україні. Ліцензування страхової діяльності.

Формування і розвиток страхового ринку в Україні.

12. Фінансовий ринок

Сутність фінансового ринку, його роль у мобілізації і розподілі фінансових ресурсів. Економічні передумови функціонування фінансового ринку в Україні. Суб'єкти фінансового ринку.

Структура фінансового ринку. Грошовий ринок. Ринок кредитних ресурсів. Фондовий ринок як найважливіший сегмент фінансового ринку. Первинний і вторинний фондовий ринок, їх призначення. Біржовий і позабіржовий ринок цінних паперів.

Види цінних паперів, які можуть випускатись і обертатися в Україні. Основні характеристики цінних паперів.

Правове регулювання фондового ринку. Державний контроль за випуском і обігом цінних паперів.

Фондова біржа: правове становище, організація і порядок роботи. Функції фондової біржі. Порядок допуску цінних паперів до обігу на фондових біржах.

Ринок фінансових послуг, його роль у функціонуванні економічної системи. Види фінансових послуг.

Перспективи розвитку фінансового ринку в Україні

13. Міжнародні фінанси

Сутність, призначення і роль міжнародних фінансів. Світові фінансові потоки: валютні, кредитні, фінансові ринки. Міжнародна фінансова інтеграція та її вплив на фінансові інтереси країн і регіонів.

Фінансова діяльність міжнародних організацій. Фінанси Організації Об'єднаних Націй і Європейського Союзу.

Міжнародні фінансові інституції: Міжнародний валютний фонд, Група Світового банку (Міжнародний банк реконструкції та розвитку, Міжнародна асоціація розвитку, Міжнародна фінансова корпорація, Агентство з гарантування багатосторонніх інвестицій). Банк міжнародних розрахунків. Європейський Інвестиційний банк, Європейський банк реконструкції та розвитку, їх завдання, сфери діяльності, формування капіталів та ресурсів.

Співпраця України з міжнародними фінансовими інституціями. Проблеми гармонізації фінансів України відповідно до критеріїв і стандартів

Європейського співтовариства. Міжнародний фінансовий ринок: міжнародний ринок грошей (валютний ринок), міжнародний ринок кредитних ресурсів, міжнародний ринок цінних паперів.

14. Податки і податкова система

Сутність і функції податків. Класифікація податків, її ознаки. Види податків. Прямі податки. Непрямі податки. Елементи системи оподаткування. Теоретичні питання перекладання податків та ухилення від їх сплати.

Податкова система: поняття, основи побудови. Становлення та розвиток податкової системи України. Податковий кодекс України, його значення для формування і функціонування науково-обґрунтованої і стабільної податкової системи держави.

Передумови виникнення і розвитку податків. Податки як складна і надзвичайно впливова на всі економічні явища і процеси фінансова категорія. Виникнення податкової системи. Домени як найдавніше джерело державних доходів. Регалії як джерело державних доходів. Основні види регалій. Головні передумови виникнення податків. Податки як джерело доходів державного бюджету. Податки як ефективне знаряддя втілення державної політики з питань економіки і соціального розвитку.

Соціально-економічний зміст податку, його ознаки. Податки як інструмент врівноваженості соціального добробуту. Теорія суспільних благ (теорія Ліндаля). Основні ознаки податку.

Функції податку. Основні та додаткові функції податку. Фіскальна функція. Регулююча функція. Контрольна функція. Розподільна функція. Стимулююча (дестимулююча) функція. Накопичувальна функція.

Поняття податку, збору, мита. Поняття обов'язкового платежу. Загальні риси податку, мита, збору. Відміни між митом, збором, податком.

Принципи податку. Принцип однократності обкладення. Принцип універсалізації податку. Принцип встановлення податку. Принцип наукового підходу. Принцип справедливості.

15. Види податків, їх основні елементи.

Система елементів податку. Основні елементи. Додаткові елементи. Додаткові елементи правового механізму податку, що деталізують основні або пов'язані з ними. Додаткові елементи правового механізму податку, що мають самостійне значення. Факультативні елементи.

Платник податку. Об'єктом оподаткування. Ставка податку. Класифікація ставок податку. Предмет оподаткування. Одиниця оподаткування. База оподаткування. Податковий період. Податкова пільга. Джерело податку.

Класифікація податків і зборів. Загальнодержавні податки і збори. Місцеві податки і збори. Податки з юридичних осіб. Податки з фізичних осіб. Змішані податки. Прямі (прибутково-майнові) податки. Особисті податки. Реальні податки. Непрямі податки. Пайові (кількісні) податки. Розкладні

(репатріаційні) податки. Податки загального призначення. Цільові податки. Разові податки. Систематичні (регулярні) податки.

16. Податок на додану вартість.

Платник податку на додаткову вартість. Об'єкт оподаткування ПДВ. Ставки податку на додаткову вартість. Операції, що підлягають оподаткуванню за основною ставкою. Операції, що підлягають оподаткуванню за нульовою ставкою.

Пільги з податку на додаткову вартість. Операції, що не є об'єктом оподаткування. Операції, що звільнені від оподаткування. Оподаткування за нульовою ставкою.

Податкова база ПДВ. База оподаткування операцій з постачання товарів, послуг. База оподаткування операцій з постачання товарів, ввезених на митну територію України.

Порядок числення і сплати податку на додаткову вартість. Бюджетне відшкодування. Податкове зобов'язання. Податковий кредит. Джерело сплати бюджетного відшкодування. Право на віднесення сум податку до податкового кредиту. Дата виникнення права платника податку на віднесення сум податку до податкового кредиту. Дата виникнення податкових зобов'язань. Звітний (податковий) період податку на додану вартість. Місце постачання товарів.

17. Акцизний податок.

Поняття акцизного оподаткування. Механізм акцизного податку. Розвиток акцизного оподаткування. Підакцизні товари. Функції акцизного податку. Фіскальна функція. Регулююча функція.

Платники акцизного податку. Об'єкт акцизного податку. База оподаткування. Ставки акцизного податку. Адвалорні, специфічні ставки.

Пільги з акцизного податку. Операції з підакцизними товарами, які не підлягають оподаткуванню. Операції з підакцизними товарами, які звільняються від оподаткування.

Механізм обчислення акцизного податку. Дата виникнення податкових зобов'язань щодо підакцизних товарів (продукції), вироблених на митній території України. Дата виникнення податкових зобов'язань у разі ввезення підакцизних товарів (продукції) на митну територію України. Строки сплати податку з підакцизних товарів. Базовий податковий період.

Особливості акцизного оподаткування алкогольних і тютюнових виробів. Марки акцизного податку. Маркування алкогольних напоїв та тютюнових виробів.

18. Податок на прибуток підприємств

Платник податку на прибуток. Платники податку з числа резидентів. Платники податку з числа нерезидентів.

Об'єкт оподаткування податку на прибуток. Порядок визначення доходів та їх склад. Доходи, що враховуються при обчисленні об'єкта

оподаткування, включаються до доходів звітного періоду. Доходи, що не враховуються для визначення об'єкта оподаткування. Порядок визнання доходів. Дата отримання доходів, які враховуються для визначення об'єкта оподаткування. Склад витрат та порядок їх визнання. Витрати, що враховуються при обчисленні об'єкта оподаткування. Витрати, що не враховуються при визначенні оподаткованого прибутку. Об'єкти амортизації. Класифікація груп основних засобів та інших необоротних активів. Методи нарахування амортизації.

Ставка та податкова база податку на прибуток. Пільги з податку на прибуток. Числення і сплата податку на прибуток.

19. Місцеві податки і збори.

Особливості місцевого оподаткування. Місцеві податки. Місцеві збори.

Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки. Платниками податку. Об'єкт оподаткування. База оподаткування. Обчислення суми податку.

Збір за місця для паркування транспортних засобів. Платниками збору. Об'єктом оподаткування. База оподаткування. Ставки збору. Базовий податковий (звітний) період.

Збір за провадження деяких видів підприємницької діяльності. Платники збору. Ставка збору. Торговий патент. Бланк торгового патенту. Порядок сплати збору. Строки сплати збору.

Туристичний збір. Платниками збору. Ставка збору. База оподаткування. Базовий податковий (звітний) період збору.

20. Сутність, принципи і роль страхування

Зміст страхування як економічної категорії, його специфічність. Функції страхування. Страховий фонд. Системи страхування. Франшизи.

Сутність та економічна природа страхових ризиків. Класифікація страхових ризиків. Тарифікація і тарифна ставка. Управління страховими ризиками

21. Класифікація страхування

Характеристика галузей страхування, підгалузей та видів страхування. Характеристика загальних страхових термінів.. Створення страхового фонду та зміст термінів, які використовуються при його утворенні. Використовування термінів страхування для характеристики витрат, пов'язаних зі страховими ризиками.

22. Страховий ринок

Поняття страхового ринку, його організаційна структура. Формування і розвиток страхового ринку України. Характеристика учасників страхового ринку України.

Законодавчі основи функціонування страхових компаній в Україні. Ліцензування страхової діяльності. Економічні та організаційні засади

створення страхових компаній

23. Державне регулювання страхової діяльності

Організація державного страхового нагляду. Функції та права державних контрольних органів. Податкове регулювання діяльності страховиків

24. Особисте страхування

Зміст та значення особистого страхування. Основні види особистого страхування. Змішане страхування життя. Страхування дітей. Страхування до шлюбу. Страхування додаткової пенсії та інші види страхування.

25. Майнове страхування

Зміст майнового страхування. Обов'язкове та добровільне майнове страхування. Порядок складання та дія страхового договору. Страхування майна сільськогосподарських підприємств. Умови страхування домашнього майна громадян. Страхування транспортних засобів. Страхування майна підприємств.

26. Страхування відповідальності.

Необхідність страхування відповідальності та його види. Страхування професійної відповідальності. Страхування цивільної відповідальності володарів транспортних засобів. Страхування кредиту та інші види

27. Перестраховання і співстрахування.

Зміст перестраховання та його економічна необхідність. Види та форми операцій з перестраховання. Співстрахування та його форми

28. Доходи, витрати і прибуток страховика

Характеристика фінансової та страхової звітності страхових компаній. Доходи страховика. Витрати страховика. Відрахування у резервні фонди, їх зміст і створення резервів. Фінансування попереджальних дій за рахунок страхових платежів. Фінансові результати діяльності страховика

Показники фінансового стану страховика. Рейтинг страхових компаній . Нормативні показники фінансової стійкості та методика їх розрахунку.

29. Основи фінансової діяльності суб'єктів господарювання

Капітал підприємства та його економічна сутність. Зміст та основні завдання фінансової діяльності суб'єктів господарювання. Фінансова, операційна та інвестиційна діяльність підприємства. Фінансова діяльність у системі функціональних завдань фінансового менеджменту підприємства. Організація фінансової діяльності підприємств.

Класифікація форм фінансування. Критерії прийняття рішень у сфері фінансування.

Теоретичні джерела фінансової діяльності підприємств. Класична

теорія фінансування. Теорема іррелевантності Міллера та Модільяні. Основні положення теорії оптимізації портфеля інвестицій (Г. Марковіц). Модель оцінки капітальних активів (САРМ). Зміст неінституційної теорії фінансування. Концепція максимізації вартості капіталу власників (Shareholder–Value-Konzept).

30. Особливості фінансової діяльності суб'єктів господарювання різних організаційно-правових форм

Класифікація суб'єктів господарювання за правом власності та організаційно-правовою формою ведення бізнесу. Критерії прийняття рішення про вибір правової форми організації бізнесу. Об'єднання підприємств.

Фінансова діяльність суб'єктів господарювання без створення юридичної особи.

Особливості фінансової діяльності: приватних підприємств (ПП); товариств з обмеженою відповідальністю (ТОВ); акціонерних товариств (АТ); командитних, повних товариств; підприємств з іноземними інвестиціями. Специфіка фінансової діяльності кооперативів.

Фінансова діяльність державних та казенних підприємств.

Фінансування спільної діяльності підприємств на основі договорів кооперації. Договори кооперації з нерезидентами.

31. Формування власного капіталу підприємства

Власний капітал підприємства, його функції та складові. Статутний капітал, його економічний зміст і порядок формування. Додатковий капітал підприємства і джерела його поповнення. Резервний капітал підприємства, його види та джерела формування. Нерозподілений прибуток як елемент власного капіталу підприємства.

Вартість залучення власного капіталу. Податкові аспекти формування власного капіталу підприємства. Корпоративні права, номінальна та ринкова вартість корпоративних прав. Збільшення статутного капіталу підприємства: цілі та джерела. Збільшення статутного капіталу за рахунок: коштів інвесторів; коштів підприємства. Методи збільшення статутного капіталу акціонерного товариства. Порядок розрахунку емісійного доходу, ажю та дизажію. Переважні права на придбання цінних паперів нової емісії як інструмент захисту інтересів інвесторів. Розрахунок вартості переважних прав. Встановлення курсу емісії нових акцій.

Умови та механізм емісії, розміщення та обслуговування акцій. Фактори, які впливають на ринковий курс акцій. Розміщення корпоративних прав резидентів на закордонних ринках капіталів. Зміст і форми андеррайтингу.

Зменшення статутного капіталу підприємства: основні цілі, методи і порядок проведення. Деномінація та конверсія. Порядок викупу та анулювання корпоративних прав підприємства.

Звіт про власний капітал підприємства. Мета складання і порядок

узгодження з іншими формами фінансової звітності.

32. Внутрішні джерела фінансування підприємства

Внутрішні джерела фінансування операційної та інвестиційної діяльності підприємств. Порівняльна характеристика внутрішніх і зовнішніх джерел формування власного капіталу підприємства.

Самофінансування та його роль у формуванні фінансових ресурсів суб'єктів господарювання. Форми самофінансування.

Поняття тезаврації прибутку підприємства. Нерозподілений прибуток та його економічний зміст. Вплив оподаткування на розподіл і використання прибутку підприємства. Приховане самофінансування. Амортизаційні відрахування та забезпечення наступних витрат і платежів як внутрішні джерела фінансування підприємств.

Cash-flow (чистий грошовий потік) як індикатор фінансування підприємств за рахунок внутрішніх джерел. Методи розрахунку Cash-flow. Звіт про рух грошових коштів.

33. Дивідендна політика підприємства

Зміст, значення та основні завдання дивідендної політики. Фактори дивідендної політики. Теорії в галузі дивідендної політики. Дивідендна політика і структура капіталу. Взаємозв'язок дивідендної політики і самофінансування підприємства. Порядок нарахування дивідендів. Джерела та форми виплати дивідендів. Методи нарахування дивідендів. Виплата дивідендів корпоративними правами.

Подрібнення акцій та викуп акціонерним товариством акцій власної емісії як інструменти дивідендної політики. Ефективність дивідендної політики. Особливості нарахування дивідендів акціонерними товариствами і товариствами з обмеженою відповідальністю. Особливості нарахування дивідендів господарськими товариствами з часткою державної власності у статутному капіталі. Оподаткування дивідендів. Оподаткування розподіленого та нерозподіленого прибутку як фактор дивідендної політики.

34. Фінансування підприємств за рахунок позичкового капіталу

Позичковий капітал підприємства, його ознаки та складові. Фінансові кредити. Довгострокові та короткострокові банківські кредити. Кредити в іноземній валюті від резидентів і нерезидентів.

Практична робота із залучення банківських кредитів. Умови та порядок одержання суб'єктами господарювання банківських кредитів. Кредитоспроможність підприємства. Якісні та кількісні критерії кредитоспроможності.

Кредитне забезпечення. Застава як спосіб кредитного забезпечення. Види застави: рухоме майно, іпотека, застава майнових прав, кредити під заставу векселів та інших цінних паперів. Гарантії та поручительства.

Облігації підприємств. Види облігацій та їх параметри. Порядок емісії облігацій. Погашення облігацій підприємств. Облігації з нульовим

купоном (Zerobond). Конвертовані облигації. Варанти та їх роль у залученні підприємством позичкового капіталу.

Комерційні кредити: значення та різновиди. Оцінка вартості капіталу, залученого на основі комерційного кредитування.

Факторинг як специфічний кредитний субститут.

35. Реорганізації підприємств

Реорганізація як специфічний напрям фінансової діяльності підприємств. Мета та завдання реорганізації підприємств.

Види реорганізації підприємств: загальна характеристика. Загальні передумови реорганізації суб'єктів господарювання: нормативно-правові та фінансово-економічні.

Реорганізація, спрямована на укрупнення підприємства: злиття, поглинання, приєднання. Фінансовий механізм укрупнення підприємств. Визначення пропорцій обміну корпоративних прав під час реорганізації: мета, методи.

Реорганізація, спрямована на розукрупнення підприємств: поділ, виділення. Фінансовий механізм розукрупнення підприємств.

Перетворення як особлива форма реорганізації. Роль перетворення в оптимізації фінансування підприємства. Зміст і порядок складання реорганізаційної угоди. Передатний та роздільний баланси.

36. Фінансова інвестиційна діяльність підприємств

Сутність та види фінансових інвестицій підприємств. Цілі та об'єкти фінансового інвестування. Довгострокові фінансові інвестиції. Поточні фінансові вкладення. Фінансові інвестиції в асоційовані, дочірні та спільні підприємства. Вкладення в боргові фінансові інструменти.

Оцінка доцільності фінансових інвестицій. Оцінка доцільності вкладень в інвестиції з фіксованою ставкою дохідності. Моделі та методи оцінки вартості фінансових інструментів. Динамічні та статичні методи оцінки. Метод дисконтування. Метод внутрішньої норми прибутковості (IRR).

Оцінка доцільності вкладень у корпоративні права. Зміст фундаментального аналізу акцій. Показники, які використовуються у процесі фундаментального аналізу. Технічний аналіз акцій.

Методи оцінки фінансових інвестицій при відображенні їх у фінансовій звітності. Справедлива вартість фінансових інвестицій. Застосування методу ефективної ставки процента при оцінці фінансових інвестицій. Оцінка фінансових інвестицій в асоційовані та дочірні підприємства за методом участі в капіталі.

37. Оцінка вартості підприємства

Економічна сутність оцінки вартості підприємства. Необхідність, завдання та принципи оцінки вартості підприємства. Вартість підприємства і середньозважена вартість капіталу (Weighted Average Cost of Capital).

Методичні підходи до оцінки вартості підприємства. Методи, засновані на оцінці потенційних грошових потоків та доходів підприємства: метод дисконтування чистих грошових потоків; метод капіталізації доходу. Ставка дисконту та ставка капіталізації. Майновий (витратний) підхід. Ринковий підхід в оцінці вартості підприємства: зіставлення мультиплікаторів і порівняння транзакцій.

Практична робота з оцінки вартості підприємства. Порядок здійснення оцінки. Звіт про оцінку вартості підприємства.

38. Фінансова діяльність підприємств у сфері зовнішньоекономічних відносин

Компетенції фінансових служб у сфері зовнішньоекономічної діяльності підприємств. Види зовнішньоекономічних операцій. Правила Інкотермс. Зовнішньоекономічні ризики.

Регулювання розподілу виручки від зовнішньоекономічної діяльності в іноземній валюті.

Розрахунки при здійсненні зовнішньоекономічних операцій. Правила здійснення розрахунків у сфері зовнішньоекономічної діяльності. Типові платіжні умови зовнішньоекономічних договорів (контрактів). Форфейтинг як спосіб кредитування зовнішньоекономічних операцій.

Митне оформлення та оподаткування зовнішньоторговельних операцій. Основа нарахування податків і платежів, які сплачуються у процесі митного оформлення вантажів.

39. Фінансовий контролінг

Сутність, необхідність та основні завдання фінансового контролінгу. Зміст та функції фінансового контролінгу. Стратегічний та оперативний фінансовий контролінг. Монетарні та немонетарні фінансові цілі.

Координація як центральна функція контролінгу. Внутрішній аудит, консалтинг та методологічне забезпечення в системі функцій контролінгу.

Система раннього попередження та реагування: основні завдання та порядок організації. Дискримінантний аналіз: однофакторний і багатфакторний.

Методи контролінгу. Вартісний аналіз. Портфельний аналіз та сфера його застосування. Бенчмаркінг та його зміст. ABC-аналіз і порядок його використання. Аналіз сильних і слабких місць. Аналіз точки беззбитковості. Метод директ-костінг.

Методи фінансового прогнозування. Суб'єктивні (експертні) методи визначення прогнозних показників. Каузальне прогнозування. Методи екстраполяції.

40. Бюджетування на підприємстві

Бюджетування як функція фінансового контролінгу. Загальна схема бюджетування. Принципи бюджетування. Система бюджетів на підприємстві. Способи бюджетування. Нуль-базис бюджетування. Традиційне

бюджетування.

Визначення потреби підприємства в капіталі. Зміст і види потреби в капіталі. Потреба в капіталі для фінансування основних засобів та нематеріальних активів. Потреба в капіталі для фінансування оборотних активів.

Правила фінансування підприємств. Золоте правило фінансування. Золоте правило балансу. Правила збереження ліквідності. Правило вертикальної структури капіталу. Оптимізація структури капіталу та ефект фінансового лівериджу.

Планування прибутків і збитків. Планування ліквідності. Прогноз руху грошових коштів (Cash-flow). Планування показників балансу. Бюджетний контроль та аналіз відхилень.

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ

Тест	Оцінка за 12- бальною системою оцінювання	Оцінка за 100- бальною системою оцінювання	Оцінка за 200- бальною системою оцінювання
1	0	2	4
2	0	4	8
3	0	6	12
4	1	8	16
5	1	10	20
6	1	12	24
7	2	14	28
8	2	16	32
9	2	18	36
10	2	20	40
11	3	22	44
12	3	24	48
13	3	26	52
14	3	28	56
15	4	30	60
16	4	32	64
17	4	34	68
18	4	36	72
19	5	38	76
20	5	40	80
21	5	42	84
22	5	44	88
23	6	46	92
24	6	48	96
25	6	50	100
26	6	52	104
27	7	54	108
28	7	56	112
29	7	58	116
30	7	60	120
31	8	62	124
32	8	64	128
33	8	66	132
34	8	68	136
35	9	70	140
36	9	72	144
37	9	74	148
38	9	76	152

39	10	78	156
40	10	80	160
41	10	82	164
42	10	84	168
43	11	86	172
44	11	88	176
45	11	90	180
46	11	92	184
47	12	94	188
48	12	96	192
49	12	98	196
50	12	100	200

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Алексєєв І.В., Колісник М.К., Гроші та кредит: Навч. посіб. Рекомендовано МОН / Алексєєв І.В., Колісник М.К. — К., 2011. — 253 с.
2. Банківські операції. Підручник /За ред. А.М. Мороза./ 5-те видання, перероблене та доповнено, КНЕУ, 2012. — 432 с.
3. Бюджетна система: підручник/ на наук. ред. В.М. Федосова, С.І.Юрія. - К.: Центр учбової літератури; Тернопіль : Економ. думка. 2012-871с.
4. Бюджетна система : навч. посіб. / уклад.: Р. С. Сорока, І. Г. Благун; Львів. держ. ун-т внутр. справ. - Л. : ЛьвДУВС, 2011. - 234 с.
5. Бабич Т. С. Макрофінансове бюджетування : навч. посіб. / Т. С. Бабич, Т. В. Жибер ; за наук. ред. В. М. Федосова. - К. : КНЕУ, 2011. - 311 с.
6. Вовчак О.Д. Гроші та кредит. Навчальний посібник. - К.: Центр учбової літератури, 2013. - 424 с.
7. Гальчинський А.С. Теорія грошей. Навчальний посібник – К.6 основи, 2008.- 314с.
8. Грижова В.М., Проскура О.О. Гроші і кредит: Навчальний посібник. – Х.: 2012.- 208 с.
9. Гроші та кредит : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / І. О. Лютий, Н. І. Версаль, О. Д. Любка, О. Д. Рожко ; Київський нац. ун-т ім. Т. Шевченка. - К. : Вид-во КНУ ім. Т. Шевченка, 2010. - 559 с.
10. Гроші та кредит : підручник/С.С.Гасанов, Н.І. Передерієнко, Я.В. Котляревський та ін. – Л. : УАД, 2011 – 444 с.
11. Гроші і кредит. Підручник /За ред. проф. Івасіва Б.С./: КНЕУ, 2012.
12. Гроші і кредит. Підручник. Савлук М.І., Мороз А.М. та ін. К.:КНЕУ, 2011. - 744с.
13. Гроші і кредит: навч. посіб. Мазур, І. М. / І. М. Мазур, Т. Л. Гречук. – Івано-Франківськ : Симфонія форте, 2011. – 320 с.
14. Демківський А.В. Гроші та кредит , навчальний підручник,— К.: Київ, 2012. 528 с.
15. Долан Дж., Кемпбелл К.Д. Деньги, банковское дело и денежно-кредитная политика. – Спб, 1994.
16. Коваленко Д.І., Гроші та кредит: теорія та практика. Навч. посібник.4-те випр.і доп. К.: / Каравела, 2012. – 360 с.
17. Коваленко Д.І., Венгер В.В, Фінанси, гроші та кредит: теорія та практика. Навч. посібник. К.: / ЦУЛ, 2013. – 578 с.
18. Колодізев О.М., Колесніченко В.Ф. Гроші та кредит. Підручник. К.Знання, 2010. – 615 с.
19. Колотуха С.М. Гроші та кредит: Навч. посіб. / С.М. Колотуха, С.А. Власюк. К.: Знання, 2012. – 495 с.
20. Кремень О.І. Фінанси. Навч. посібник. К.: / ЦУЛ, 2012. – 412 с.
21. Любенко Н.М. Фінанси підприємств. Навч. посібник. К.: / ЦУЛ, 2011. – 262 с.
22. Леоненко П.М., Юхименко П.І., Ільєнко А.А. та ін.. Теорія

фінансів: Навчальний посібник/За загальною ред.. О.Д. Василика. – Київ К.: ЦУЛ,2005.- 480 с.

23. Макаренко М.І., Міжнародні фінанси. Навч. посібник. К.: / ЦУЛ, 2013. – 548с.

24. Непочатенко О.П. Фінанси підприємств. Навч. посібник. К.: / ЦУЛ, 2011. – 328с.

25. Омелянович Л. О. Бюджетна система : навч. посіб. для студ. ВНЗ / Л. О. Омелянович, О. В. Хістева, Т. О. Єгоркіна, Т. І. Свиначенко; ред.: Л. О. Омелянович; Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського. 2-ге вид., переробл. і доповн. - Донецьк : ДонНУЕТ, 2013. - 291 с.

26. Федосов В.М., Бюджетна система. Підручник, К.: ЦУЛ, 2012. – 871 с.

27. Федосов В.М. Теорія фінансів. Підручник, К.: ЦУЛ, 2012. – 572 с.

28. Шеремет О.А. Фінанси для фінансистів. Підручник, К.: ЦУЛ, 2013. – 612.

29. Юрій С. І. Бюджетна система : підручник / С. І. Юрій, В. Г. Дем'янишин, О. П. Кириленко, А. Ю. Дерлиця, Н. І. Карпишин, С. Л. Коваль, О. Я. Колісник, З. М. Лободіна, Б. С. Малиняк, Г. Б. Погріщук, І. П. Сидор, В. І. Стоян, Н. М. Ткачук, М. М. Тріпак, О. І. Тулай, О. Л. Шашкевич, В. П. Горин, В. В. Письменний; ред.: С. І. Юрій, В. Г. Дем'янишин, О. П. Кириленко; Терноп. нац. екон. ун-т. - Тернопіль : ТНЕУ, 2013. - 623 с.

30. Юшко С. В. Бюджетна система : навч. посіб. / С. В. Юшко; Харків. нац. екон. ун-т ім. С. Кузнеця. - Харків : Вид-во ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2013. - 347 с.

в) перелік додаткової літератури:

31. Білик М.Д., Надточій С.І. Грошові потоки підприємств у мікро та макроекономічному аспекті // Фінанси України. - 2007. – №6. С.133-147.

32. Буковинський С.А., Грищенко А.А., Кричевська Т.О. Середньострокова монетарна стратегія та проблеми її формування й реалізації в Україні // Фінанси України. – 2008. – №6. С.3-30.

33. Версаль Н.І. Розвиток системи комерційних банків в Україні та Росії в 2000-2006 роках. // Фінанси України. – 2007. - №2. С.97-104.

34. Гай-Нижник П.П. Грошова (емісійна) політика уряду Української держави 1918 року // Фінанси України. -2007. – №4. С.136-145.

35. Глущенко С.В. Інвестиційні послуги банків: зарубіжна практика та українські перспективи // Фінанси України. - 2007. – №5.С. 96-104.

36. Грищенко А.А. Проблеми забезпечення стабільності грошової одиниці України // Фінанси України - 2007. – №9. С. 88-97.

37. Дем'янчук О.І., Шевчук Н.А. Удосконалення міжбюджетних відносин як засіб підвищення самостійності місцевих бюджетів. Наукові записки. Серія «Економіка», - 2012р. - Випуск 19. – с. 8-12.

38. Диба М.І., Осадчий Є.С. Капіталізація банківської системи як чинник підвищення надійності економіки України // Фінанси України. – 2008. – №6.С. 77-88.

39. Іванілов О.С., Тітенкова М.В. Іпотечне кредитування у країнах Західної Європи, США та України. // Фінанси України. - 2010. – №4. С.28-36.
40. Карпенко Г.В. Кредитна діяльність вітчизняних банків та можливості їх інтеграції до світової фінансової системи // Фінанси України. – 2010. – №2.С.89-96.
41. Козоріз М.А. Методологічні засади дослідження впливу іноземного капіталу на розвиток банківської системи України // Фінанси України. – 2012. – №11. С. 95-102.
42. Козюк В.В. Валютні резерви в глобальних умовах. // Фінанси України. – 2011. – №2. С.97-104.
43. Козюк В.В. Вплив відкритості економіки на характер зв'язку між інфляцією та безробіття // Фінанси України – 2010. – №12. С. 17-26.
44. Колосова В.П. Європейський інвестиційний банк в Україні // Фінанси України. – 2012. – №2.С. 15-26.
45. Кораблін С.О. Валютно-курсова політика України: стабілізаційні ефекти та можливі перспективи розвитку // Фінанси України - 2012. – №9. С. 112-123.
46. Крупка М.І., Євтух Л.Б. Теоретичні аспекти управління механізмом кредитування довгострокових програм розвитку економіки в Україні. // Фінанси України. – 2011. – №1.С.43-57.
47. Куштим В.В., Ляшенко В.В. Динаміка розвитку банківського сегмента міжнародного фінансового ринку // Фінанси України. – 2007. – №12. С. 96-105.
48. Михальський В.В. Грошово-кредитний потенціал золота в умовах обмеженості ресурсів // Фінанси України – 2013. – №11. С. 64-72.
49. Поддерогін А.М., Невмержицький Я.І. Ефективність управління грошовими потоками підприємства // Фінанси України – 2007. – №11. С.119-127.
50. Полозенко Д.В. Про гроші, інфляцію та фінанси у трансформаційній економіці // Фінанси України. – 2016. – №2.С.82-88.
51. Ставицький А.В., Хом'як В.Г. Вплив монетарної політики на економічну безпеку України // Фінанси України – 2010. – №10.С. 51-59.
52. Терещенко О.О, Валощанюк Н.В. Трансфертне ціноутворення як інструмент контролінгу // Фінанси України. - 2012. – №5.С. 127-135.